

Nro. 23.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsbon, Pénteken Mártziusnak 19-ik napján
1802-ik esztendőben.*

Helvétziai Respublika.

Régen foly a' híre, hogy ide ismét több Frantzia katonaság fogna bé izállani. Leizen e' be-
lölle valami, vagy sem, nem tudható; mivel-
hogy a' Helvétziai Landamman (Fő Kormányo-
zó) *Reding*, a' Bernában tartózkodó Generálisok
eleibe terjesztette, hogy néki azt ígérte volna Páris-
ban az Első Konzúl, hogy nem csak több Frantzia
katonaság nem fogna Helvetziába bé izállani,
hanem a' még ott lévők is mind ki fognának ta-
karodni.

A' *Wallisi* vidékekről, 28 Követek érkeztek
Bernába, a' kiknek csak együgyű rohájok is elég
eleven emlékezetet gerjeszt a' régi Helvetusokról

az ember elméjében. Az ő útjuk tzeija ezen alkalmatlan időben és az iszonyu bértzeken, nem egyéb, hanem, még egy utolsó próbát akartanak tenni, az iránt, hogy a' Frantzia országhoz való tsatóltatástól meg menekedhessenek, 's Helvétusok maradhassanak. —

A' Bernában iévvő Frantzia Követ *Verninac* kívánlágára, meg tiltotta a' Helvétziai Kormányozólék, hogy ezen tartománynak (Wallisnak) Frantzia országhoz lejendő kaptfóltatódásáról semmit ne írjanak a' Helvétziai újságírók.

Fébr. 28-dikán pompás vendégséget adott Fő Kormányozó *Reding*, a' mellyen a' többek között nevezetes vendégek voltak, Lecourbe és Montrichard Generálisok.

Az ideig való (*provisoriai*) Senátus, 12 napokig való tanátskozása után, meg határozta az új Konstitutióznak bé - vételét. A' 27 Senátorok között hárman sem egy sem más féle nyilatkozatátt nem tettek — tizenégygyen ellene mondotak a' Konstitutióznak — tizenhárman helybe hagyták. — Most már egy Diéta eleibe fogja a' Senatus terjeszteni ezen Konstitutiót, a' melly azt vagy állandóul bé fogja venni, vagy visszaveti.

Mi jót várhassanak azonközben a' szegény egyetérteni nem tudó Helvétusok ettől a' Konstitutiótól is, jó részint hozzá lehet vetni: mint-hogy már is 10 Senátorok proteftáltak forma szerént való módon ellene a' Frantzia Követnél, még pedig a' nevezetesebbek, u. m: Rengger, Kuhn, Dolder, Rüttimeann; 's több ilyenek. — A' Konstitutió el fogadására vagy visszavetésére ölszé gyülendő Dietát, úgyintézte el a' Senátus, hogy tsak kevés tagokból álljon. A' népgyülések Mártzius 13 dikán kezdenek minden közönfégekben tartódni. Minden 100 hazafiak neveznek ki magok között egy-egy Választót. Ezek, 23-ik-

ban Distriktusaiknak fő városaikba gyülekeznek, és ki nevezik magok közzül azokat, a' kik közzül az után a' minden Kántonokban különkülön tartandó Diétai Követek ki választathatnak. — Minden Kántonban 12 tagokból fog állani egy-egy ilyen Diéta, Kommissió nevezet alatt. Ezen 12 tagok közzül hatot, minden Kánton maga, 5-töt pedig a' most fennálló Senátus, az említett választathatók közzül nevez ki; a' 12 diket minden Kántonban, annak Préfektussa teszi. Minekutánna ezek a' Kommissiók a' közönséges Konstitutiót el fogadták, az után mindenik öt-öt tagot nevez ki, a' kik minden Kántonnak magános Konstitutiót tsinálnak. Mikor mind ezek így meg estek, csak ekkor fog előbb a' közönséges Konstitutióban meg határozott 52 tagokból álló Diéta özsze gyülekezni, és az állandó Senátusnak 's egyéb Fő Itélőszékeknek tagokat nevezni.

A' Helvetziai új Konstitúció VII. Titulusokból áll, mellyekben summáson ezek vannak bé foglaltatva:

1) *Tit. A Respublikának fel osztatásáról:* — A' Helvétziai Respublika csak egy Státust teszi. Minden polgárnak szabadságában áll ott választani lakhelyet, a' hol tetszik; mindenütt minden polgári és politikai jussal szabadon élhet; csak hogy annak a' Kántonnak magános rendtartásaihoz köteles alkalmaztatni magát, a' hol lakhelyét határozta. *Berna*, a' Respublika fő városa. Az egész Respublika' földje, 21 Kántonokra osztatik fel. (Ezen Kántonok, elő adattatva vannak neveik szerént a' 19 dik számú M. Kurirnak 300 dik lapján) Ha jöendőben még valamely más ország találna Helvétziához tsatoltatni, annak is Kántonokra lejendő osztattatásá iránt, meg fognak a' szükséges rendelések tettetni.

II) Tit. *A Vallásról és Ekklesiái dolgokról:* — A' Katholikusok és Reformatusok Keresztyén Religiója, a' Helvetziai népnek és az ő Kormányozószékének Vallása; és ez, a' Státusnak különös védelme alá tartozik. Azonközben semmi más egyéb Istentisztelet' gyakorlása is nem tilalmaztatik a' Respublikában. A' két Réligió között elő fordúlható meg nem égyezhető, a' Senátus végezi él. A' Konstituczió bátorságba helyeztetik az Ekklesiákat, az Ekklesiái gyülekezeteiket, és kegyes intézeteket, az ő javaiknak bizonyos bírása felől. Az Ekklesiái rendtartásokat illető újításokra nézve, csak a' Közönséges Kormányozószék tehet, a' papi fő Hivatallal egygyetértőlög, határozáft.

III) Tit. *A' Közönséges Kormányozás, és a' Kántonok magános Kormányozása alá tartozó tárgyakról:* — Az első alá tartoznak, az idegen országokat illető Diplomatikai vagy követségi tárgyak, a' reguláris és nemzeti katonaság; a' fő politzia, a' polgári és büntető igazság ki szolgáltatásra való figyelmezés, a' Státus költségeire kívántató adónak meg határozása, a' só, posták, bányák, pénz, kereskedés, a' közönséges tanulás módjára való ügyelés, 's egy nemzeti Universitásnak fel-állítása, &c. — A' Kántonok magános hatalma és kormányozása ki terjed, a' Közönséges Kormányozószék által ki szabattatott adónak fel szedésére, a' Kánton szükségére való költségnek meg határozására, az abban való belső politziára az igazság ki szolgáltatására való vigyazásra, a' Kánton jöszágaira, uradalmaira, tizedeire (dézmarra), 's egyéb jövedelmeire való figyelmezésre; továbbá az Istentiszteletre, magános nevelő házakra, 's egyéb e' féle a' Kánton határain belől lévő intézetekre.

(Végezete a' jövő Kurirban következik.)

Frantzia Respublika.

A' Bresli hajós sereg az Anglus levelek 'szerént meg érkezett Sz. Domingóhoz, hanem a' Moniteur még semmit ki nem hírdetett felőlle. — A' rébellió egészfzen el tsendesedett ezen szigeten, minekutánna Gen. Touffaint valami 2000 Feketétet agyon lövöldöztetett.

Guadaloupe szigetének állapotja is tsendes lábra fog nem foká állani, ha tsak az Anglusok és Frantziák között a' mostani tsendesség meg nem változik; ott is hasonló képpen egy rabszolgából lett Generális a' rebellesek feje. A' neve *Pelage*; egy 30 esztendősi fiatal. Eleinten fokáig *Martinique* szigetén egy gazdag aszfzonymánál szolgáskodott, a' kitől még az előtt ki akarta magát váltani, minekelőtte ezen szigeteken a' Fr. revoluzió a' Szeretseneket közönségesen fel szabadtotta volna: hanem az aszfzonya tellyefféggel nem akarta magától el bocsátani, mert jó szólga volt. El kezdődvén a' Frantziák és az Anglusok között a' hadakozás, és ezek *Martinique* szigetét el foglalván, *Pelage* is hadi fogságra esett; az után egy Anglus hajón valahogy Breslbe vitetett, a' hol módot talált arra, hogy *Guadaloupe* szigetére, a' mellyet az Anglusok még meg nem vehettek volt, vagy leg alabb meg nem tarthattak; visszafizta útazzék. *Guadaloupe* szigetén magának sok barátokat szerzett, kiknek segedelmével *Martinique* szigetére, minekutánna ott is pártosokra tett volna szert, által ütött, hogy az Anglusokat onnét el kergetse: hanem, nem vihette véghez tzélozását, és az Anglusok *Martinique* szigetén mind azokat, a' kiket a' *Pelage* öfzfe esküdt társainak lenni találtak, rész szerént meg öldökték, rész szerént *Guadaloupe* szigetére által kergettek. Itt a' *Pelage* pártosai az ólta naponként fokasultak, annyira, hogy nem foká, a' Frantzia ország-

lőszéktől Generál Kapitány nevezett alatt oda küldetett Lacrosse nevű Biztos is, el kergették.

Ettől a' Pelagétól, egy *Monneron* nevű Követ érkezett a' napokban Párisba az országlőszékhez, olyan rendeléssel, hogy a' sziget állapotját, és a' Lacrosse magaviseletit is eléven színekkel fesse le az Első Konzúl előtt: hanem nem látszik, hogy igen nagy hitelt nyert volna előtte, mivelhogy a' Temple nevű fogházba zárattatott. — *Monneron* egy igen gazdagon rakott kereskedő hajóval jött el Guadeloupe szigetéről, a' mellyet a' maga tulajdonának adván ki, Rhe szigetéhez kötött ki véle. Az Országlőszék azonban addig is, míg valósággal ki tanulhatja a' hajónak's a' rajta lévő gazdaságoknak állapotját, a' maga gondviselése alá vétette azt.

A' Guadeloupei lakosok több egyéb pakétok között a' sziget történeteinek le irását is el küldötték az Első Konzúlhoz, mellyben a' Lacrosse magaviseletit állítják a' zenebona okának lenni. — A' Lacrosse elűzése után egy Kommissiót neveztek ki a' lakosok, a' melyre a' szigetnek polgári kormányozását, *Pelage* Generálisra pedig a' katonaság vezetését bízták. Egyszermind *Dominika* szigetére Követeket küldöttek által, és *Lescallier* polgárt, a' ki mint Préfektus éppen akkor érkezett volt Frantzia országból; hivatták, hogy mennyen által hozzájok, és a' sziget kormányozását vegye által. De nem írják, hogy *Lescallier* el fogadta volna kívánágokat: kétség kívül az anya hazából varja a' további rendeléseket. A' Lacrosse elűzetése főbb okának lenni azt mondják, hogy *Guadalopére* való érkezése után, *Pelage* Generáltól, a' ki akkor a' katonaság vezére volt, és nagy kedvességben volt, a' vezérséget el venni, és egy Frantzia tisztnek adni akarta. Végrezetre fegyverre került a' per. *Pelage* 6000,

Lacrosse pedig csak 1500 emberrel álhatott ki: a' melyet ez látván, mint gyengébb Fél, alkudozásra akart Pelage Generállal lépni: hanem ez ötet az alatt meg fogatván, hajóra ültette, 's útnak indította, hogy mennyen a' merre tettik. — Ez röviden a' Guadaloupe béli zürzavarok históriája. — A' Monneron el indulásakor Lacrosse is Dominica szigetén tartózkodott, Lescalliernél: és ez, csak az alatt a' fel tétel alatt akart Guadaloupe-re által menni, ha véle együtt Lacrosse is vízfőz menyen.

A' Moniteurben ilyen rendelkezést hirdett az Országfőszék:

„1) Minekutánna itt a' temetési czeremoniák, oly véggel, hogy együgyübbé tétetődjenek, néhány esztendőig igen illetlenül gyakoroltattak volna: végezetre ezen vadságnak rúttságát magok az emberek önként kezdik lassan lassan által latni. A' Sequanai Departamentom Préfektusa tehát élvén ezen alkalmatossággal, közönséges téteteti, hogy Páris várossának kerületén kívül leg alább egy mértföld távolságra három temető helyek építtetnek: mindeniknek közepére egy gyászos szín (Castrum Doloris) állittatik fel; a' hol a' keservek a' holt testnek a' földbe való le tétetése előtt annak utolsó tiszteletet teshessenek. A' koporsót nem szabad ez után az embereknek magoknak vinni az utzán, hanem szekerbe tévén, lovakkal vitessék ki. A' temetése, uraknak szolgálknak, gazdagoknak szegényeknek, egy szóval mindeneknek egy forma legyen. A' szegények temetésire való költséget Páris városának kasszája adja; mások, fizetni tartoznak érte. A' Familiák el temettethetik halotjaikat a' magok költségeken tettések szerént is; de a' törvényekkel meg egygyező módon, és a' közönséges temetésért való taksát, tartoznak meg fizetni. Emlékeztető sirhalmakat, cölöpöket, 's egyéb

e' féle monumentumokat is szentelhet halottjának, 's emlékeztető irásokat tétethet azokra, ha ki nek tettik.

2) Champcenez nevü Hollándiai születésü afzszonyság, a' Pater Ur leánya, parantsolatot kapott a' Fő Politziától, hogy mennyen hazájába. A' határ szélekig politziai katonák által kísértetett el. — Damas afzszonyság is politziai katonáság által kísértetett ki az országból, oly rendelés mellett, hogy útazzék el ki vándórlott férjéhez. Ezen két afzszonyságok hathatós levelezést folytattak a' haza ellenfégeivel. Champcenez afzszonyság Vaudreuil úrral, az úgy nevezett Dütheil Kommissiójának egyik tagjával levelezett. Damas afzszonyság, sokáig búvó helyet engedett magánál Hydének és Limoëlannek, a' kik a' 3-dik Nivosi történeke által magokat meg ismértették. (Ezek akarták a' puszkaporos hordónak fellobbanása által ki óltani Bonapartét). Azt érdemelte volna, hogy mint bomlottal, úgy bánnyanak, véle. Különös kegyelemből a' férjéhez küldötték, hogy ez tanítsa meg, ha lehet."

* * *

Végezete az Olasz Respublika Konstituziójának.

Második Tóldalék Titulus. Az Ekklesiái Intézetekről.

1) Tz. A' Püspöki megyéknek határaik semmi változást nem szenvednek: a' hol már valamely változás esett is rajtok, helyre állittatnak, a' Sz. Székkel lejendő egygyetértés szerént. — 2) Tz. Minden megyének kell lenni Káptalannyának, melly ek helye a' fő városban vagy a' Püspöki Ekklesiában leszen, és illendő jövedelem rendeltetik hozzá. — 3) Tz. A' Káptalanok birtokei és egyéb el nem adattatott javaik, a' mellyek

vagy epészfzen vagy rész szerént el foglaltattak volt, a' Püspökök, Káptalanok, és Plébánusok számára tartattak meg: az ő árkhívumaik és minden irásaik, a' mellyek még meg-lévő jószágokat és hivataljaikat illetik, nekik vissza adattatnak.

— 4) Tz. Minden Püspöki Templomhoz vagy Ekklesiához kell tartozni. Fábrika nevezet alatt, egy bizonyos summából álló fundusnak, a' melly azon Templomhoz tartozó költségekre, újításaira, 's az Isten tiszteletki szolgáltatásához kívántató egyéb költségekre leízen határozottatva. —

5) Tz. Minden Püspöki megyében kell egy Püspöki Szémináriumnak lenni, illendő jövedelemmel, a' papságra kélzülőknek neveltetésekre, a' kik az Ekklesiái törvények rendtartása szerént, a' Püspök kormányozása alá tartoznak. — 6) Tz.

A' Püspökök, Káptalanok, Szémináriumok, és Fábrikák költségére rendeltetett jószágoknak, három hónapok alatt ki kell határozottatni. — 7)

Tz. Az égygyütt való evés intézeteit, az ispotályokat, a' könyörülő házakat, és egyéb kegyes fundátziókat, egy úgy nevezett Közönséges jó-tételre ügyelő Tanáts kormányozza, a' mellynek szükségesképpen a' Püspök az előülője, mindenkor, mikor azon fundátzióknak ő a' fel állítója; egyébkor mindenkor taga azon Tanátsnak. —

8) Tz. A' Püspökök, Káptalanok, Szémináriumok, és Fábrikáik számára a' törvény által ki nevezetendő jószágok, többé sem el nem idegegyüttöndhetnek, sem sequastrum alá nem tétetöndhetnek; a' most ezen Papi Gyülekezetek és Plébánusok birtokaikban lévő jószágok el nem adattathatnak: az el töröltetett gyülekezetek' életben lévő tagjaiknak peoziójik, fogyatkozás nélkül ki járnak.

Harmadik Toldalék Titulus. A' Papi Fenyíték-ről.

1) Tz. A' Püspökök Kantzelláriáji és Arkhi-

vumaik meg tartatnak. Az ő Institutumjaik 's Fenyítékjeik reguláinak megtartatása végett fizükéges Papi = tisztviselők , a' kik olyan tzéllal állittattak vólt fel , hogy a' Papságot a' jobbító és az Anyaszentegyház törvényei által meg határozott büntetések alá vették: ezen hivataljokat gyakorolni fogják. — 2) Tz. A' Püspök penitentziázó árestomba küldheti ez vagy amaz Semináriumba vagy Klástromba, a' hibázó papi személyt. Ha nagy a' bűn, meg folytathatja a' bűnöft papi hivatalának folytatásától, és benn tartóztattathatja fizetését , olyan véggel, hogy annak adassa, a' ki az alatt (*interim*) annak hivatalát folytatja. Ha a' bűnös nem akar engedelmeskedni: a' Püspök kívánhat külső erőt. — 3) Tz. Ha valamely Papi személy hivatalának folytatásában a' közönséges tsendességet valamí módon meg háborítja: a' Püspök meg parantsólhatja néki, hogy többször azt ne tselekedje: ha nem engedelmeskedik, a' rendes külső erő által lehet kényszeríteni. — 4) Tz. Ha valamely Papi személynek bűnös tselekedete, gyálaratra szolgáló vagy testi büntetést kíván, a' Sententzia a' Püspök eleibe terjesztetik; a' ki a' büntetésnek bé töltettedése előtt mindent meg tehet, a' mit az Anyaszentegyház törvényei hasonló esetben meg határoztak. — 5) Tz. A' Papi rend minden katonai szolgálat alól ki vétettetik. — 6) Tz. Minden, a' mi közönségesen a' jó erköltsöt meg vesztegetheti, 's a' vallást és annak szolgait meg alacsonyíthatja, tilalmaztatik. — 7) Tz. A' Plébánusft semmi féle Elöljárók Tanátsa, nem kényszerítheti arra, hogy olyan házasulandó párt öfzse adjon, a' melly ellen az Anyaszentegyház törvényeiben akadály találtatik.

* *

Ez az egész Konstituzió, a' M. Kurirnak az

idén ki jött 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22 és 23-dik darabjaiban találhatók. A' VIII-dik Titulus alatt a' 43-dik cikkelyben, ezen ki fejezést, és egy Törvényhozó Tanácsra biztattatik, így kell megjobbítani, és Országglószék Tanácsosaira (Legislativum Consiliumra) biztattatik. — Mit különböztetnek ezek, mind a' Status-Tanácsosoktól, mind a' Törvényhozó Gyűléstől, az egész Konstitúciónak el olvasásából, 's megfontolásából láthatni által. — A' III-dik Titulus alatt a' 16-dik cikkelyben, ezen szót: *Státus Konzúlja*, így kell olvasni, *Status-Konzúlta*, vagy *Status-Tanács*.

Elegyes Apróságok.

A' Frantziák a' Rénus bal mejékein egy új erősségekből álló határlántznak építéséhez akartának fogni; nevezetesen Bonnból, leg első rangú várat akartak haladék nélkül formálni: hanem új tudóítások szerint el halasztották plánumjoknak végre hajtását, mint hallatik azért, hogy két Hatalmaflágok protestáltak a' dolog ellen.

Némely külföldi levelék szerint a' Frantzia országglószék hathatós nyilatkozatást terjesztetett a' Török udvar eleibe azért hogy az Anglusok, mint a' környülállásokból láttzik, meg akarnak maradni Alexandriában. Hogy az Anglus fegyveres nép, még, a' Törököknek nem csak által nem adta Alexandriát, hanem közelébről még azt is megtiltotta, hogy oda egy Török is bé ne menjen, ezt a' leg újabb Konstantinápolyi levelek írják. — A' Frantzia országglószék pedig ugyan ezen levelek szerint a' Fekete tenger partjainak valamely szegelyet kíván egy olyan helyet, a' hol kereskedését meg fészkelhesse.

Párisban a' múlt hónapban 85 különbölkömbféle új könyvek jöttek ki, u. m. — 18 Románok, 6 verses könyvek, 5 útszók, 3 természete-

ti Hístóriák, 's Litterátúrák, 6 Élet le írás, 3 mesterséges tudomány, 1 Közönséges Hístória, 1 Komédiái munka, 1 Mezei Gazdaság, 2 Mathésis, 3 Törvényes könyv, 6 Orvosi tudomány, 3 Grammatika, 2 Földleírás, 3 Fizika, 2 Mineralogia, 3 Politikai Gazdaság, 1 kereskedés, 1 Filozofia, 1 Erkölti tudomány, 2 Vallás tudomány, 6 Filologia, 1 Politika, és a' régi munkáknak 4 ki adása. Ezen 85 új könyvek között, 6 német nyelvből, 1 Hollándusból, 1 pedig Anglusból van fordítva.

A' múlt télen egy hideg napon egy Ó = hitű Pap, feleségével és kis gyermekével egygyütt valamelly templom szentelési ünnepről szánonn útzván haza felé, két éhes farkasok meg támadták. Nem tudván a' Pap a' meg menekedésre egyéb módot, hogy a' maga és felesége életét meg tarthassa, kis gyermekét akarta fel adozni. Ki akarta szegént vetni, úgy gondolkozván, hogy míg a' farkasok azzal bajlódnak, ő addig a' lovakat jól meg fogja hajtani. Az aszszony ellenben telyefféggel nem akart meg válni a' gyermektől. Midőn őszve veszvén felette, a' székérben dulakodtak volna, a' Pap ki bukkan a' szánból, a' kire a' farkasok egyszeriben réá esvén, az aszszony és a' kis gyermek meg menekédtek. A' dolog Napkeleti Gallitziában történt, mint közönséges leveleink írják.

Magyar Ország.

Német = Gurabból, Mart. 8 dikén. — Édes Hazánknak a' Dunán ide való részében találkozó Évangélika Eklézsiáknak Püspöke (Superattendense) Fő Fő Tiszt. *Torkos Mihály* Úr, az időből az örökénvalóságba költözött az el múlt 1801 esztendőnek Augusztus 24-ik napján. Tellyes élete napjainak esztendei, hetvenkilentzre mentek. A' Prédikátori szent hivatalban 50 egész esztendőt, mindenkor ugyan azon egy helyben, t. i, Mo-

őor királyi Szabad városában el töltvén, a' vón-
ségnek terhe miatt, azt 1798. le tette, hanem a'
Superintendentenféget életének végéig meg tartotta,
a' mellyet 41. elztendeig viselt, és azon időnek
le foiyása alatt a' Prédikátori Tifztségre 123 sze-
mélyeket szentelt fel. Már most halála által a'
Superintendentenfég üressen maradván, szükségeské-
pen más érdemeszemélynek abba való helyhez teté-
séről kellett gondolkozni — mire nézve ennek a'
folyó elztendőnek Januárus 12 ik napján, Posony
városába gyülekezvén a' Dunán ide való kerület-
ben találkozó Esperestfégeknek Papi és világi
küldöttyei, a' Lelki Pásztoroknak és az Ekléziák-
nak vótumjaik többségéhez képest, a' Tifztelendő
Túdós négy kandidátusok közül, ama mindjám-
bor szívűségérül, mind széles tudományárul, mind
pedig érdemeiről esméretes Tifz. Tud. *Crudi Dá-
niel* Urnak, a' Posonyi Evangelika Eklézsia' egy-
gyik lelki Pásztorának vállaira szállott ez az Egy-
házi Méltóság, avagy minálunk inkább munkás-
ság. A' Püspököknek Fejedelme menyből adjon
nékie ahhoz erőt, egésséget.

Biharból, Febr. 20 dikén. — Követém a' Doct
Zsóldos Ur' példáját, (lássd a' Kurír' minapi leve-
lét a' 189 old.) 's Csokonai Urnak Földit keser-
gő ódájára azt jegyzem meg, hogy ott a' babér
szónak éppen nem vala helye. Ezt a' rút szót
Földi hozta-bé a' Szépség' szavai közzé. Elakad-
ván tudnillik azon, hogy a' laurust a' hederátót
megkülömböztetni nem tudta (mert e' kettőt, no-
ha az egyike fa, a' másika csemete, siető Iró-
ik borostyánnak nevezgették) 's a' maga etymo-
logiai elborúlásaiban azt vévén észre, hogy a'
borostyán szó' első három betűje jól illik a' Bac-
chusnak és Kómusnak szentelt hedera' ideájához,
a' hederát borostyánnak hagyta, a' laurust pedig,
a' konyhák' Lexicona szeriat, kabérnak nevezté

el. Tudni kellett vala Földinek, hogy a' *borostyán* szét nem a' *bortól* vettük, hanem a' tótok' *brestyánától*, (tótul is *laurust* te'zen) 's érzeni, hogy a' patikai büzü *babér* kedvetlen lesz a' Múzsák-nak. A' *hedera*' neve magyarul *repény*, és azt e' név alatt esméri (úgy tudom azt Közép. Ajtai Botanicus Benkő József Úrnak leveléből) az egész Erdély' köznépe. E' szerint a' *lauruson* bizvást megmaradhat az ötlet illető régi *borostyán* név továbbá is. A' *babérból* fűzzenek a *Cátiusoknak* kofzorút a' megharagított Múzsák, 's mind azok-nak, a' kik ezután versben e' csúf szóval élni mé-réztlenek! —

Cs... ..cz.

* *

Erdély Ország.

Kolozvár 1. Mártz. 1802. — Mivel ti is ben-nünket Fársángi újsággal gyakran gyönyörködtet-tek, azért én is titeket, mint földienket egy szép ritka Újsággal érzékenyítlek. — Ezekben a' napok-ban a' többi között egy Méltóságos pár, az Er-délyi Fejedelemségben, a' nevelésnek, és minden tö-kéletességnek remek munkája, tudniillik, ama nagy érdemű, és nagy lelkű mind a' két Hazában nevezetes Nagyságos Brányitskai B. Josika Antal Úrnak, Nemes Vármegyénk Fő - Ispányának, és Universitásunk Fő Direktorának legkedvebb egyet-len egy fia, Nagy Tudományú Báró Josika Já-nos Ur, ugyan Nemes Vármegyénk Notariususa és ama jeles törfőkös régi Nagy Keresztzégi Gróf Csáki Familiából született valóságos Rosa Kis-Afzszony Mátkájának kéz fogását olly nagy ör-vendetes pompával tartottuk, hogy közel 400 Kegyelmes, és Méltóságos Úri Familiákból álló fényes Tábla - Vatsora, és igen vig bál dízesi-

tette ezen ritka páru kéz - fogáft. A' hol is hevenyibe egy Poëta ezt a' pár verset mondá:

Pallás, Themis, Nymfa, Músa,
 Örvénd néked Rósika!
 Kinek szive szép virtusa
 Lántzán fűg már Jósika.

Jelentés.

Az 1795 - dik esztendőben kiadott *nevezetesebb Europái Országok leírásának* II - dik Részze, mely Pruszfiát, Német Országot átaljában, az Ausztriai (Német és Gallitziai) tartományokat, Magyar Országot, a' Török Birodalmat, Nápolyt és Szitziliát, Spanyol Országot és Portugáliát magában foglalja, kevés idő mulva fájto alá adódik; a' kiknek annak meg szerzésére kedvek léssen 1 fl. 30 xral reá praenumeralhatnak; utóbb az árra hihetöképen 2 frt. lesz. Kérettetnek ezen előfizetésnek bélezésére minden barátjai a' Magyar Litteraturának, 's a' kiadónak hálaadatosságára bizonyosan számot tarthatnak, valamit a' 11 - dik Exemplárt is ingyen fogják venni. A' következőket pedig különösen, az Erd. Olv. közönség előtt meg kérni merészjeljük. Bétsben a' Magyar Ujfágoknak kiadóit, Debretzenben Széplaky Prof. és Sz. Györgyi O. Dokt. Györött az irón kívül Müller könyvár. Kassán T. Kováts Pred. Késmarkon Potkonitzky Prof. Keszthelyen Direkt. Asbóth. Komáromban T. Nagy Préd. Köfzegen T. Seybold Tan. Nagy Körösön Prof. Kováts. Pápán Dokt. Zsoldos, és könyvk. Zsoldos. Pesten Prof. Schedius és Kilián, Weingand, és Kis könyvár. Pozsonyban Fábri Prof. és Weber könyvár. Sáros Patakon Szabó Prof. Selymetzen Járossy Prof. Sopronyban Prof. Rajts és Halafy;

N. Varadon Prof. Eaber; Veszprémben Fisc. Takács, és Pred. T. Tatay; Erdélyben Kir. Tanácsos Aranka és Hochmeister könyváros Úrakat.

Kérettetnek egyfzersmind mind azok a' kik nél ezen munkának I. ső Részéből eladás véget nyomtatványok voltak, 's még végfő szamvetésre az Iróval nem léptek méltóztassanak a' még nálok lévő árrát az eladott nyomtatványoknak béküldeni, és minden esetre tudtára adni mennyi légyen még nálok az eladásra készen. Kérünk pedig mindeneket, a' kiket ezen dolog illet, méltóztassanak mind az előre fizetett pénzt, mind az első részből el költ és meg lévő nyomtatványoknak számát hozzánk az épen bé állandó Aprilis hónapnak végéig ide Györbe bé küldeni.

Ha valaki hazánknak Nagy Erdemü Tudósai közzül, kivált Magyar Országának le irását tudósítáfaival tökéletesebbé tenni kész vólna, közönettel fognók közléseit venni 's a' menayire csak lehetséges, hafzonra fordítani, ha felettebb későn nem érkeznének hozzánk. — Györben, Martz. 13° diken 1802.

Németh László, Prof.

Jegyzés.

A' Magy. Kurirnak Martzius 12-ikén költ 21 ik darabjának végén lévő Deák verseknek nyomtatásában két hiba esett, úgymint, az 5 ik versben *redit* helyett *cedit*; az utolsó versben *evadás* helyett *evadat* nyomtatódott.

Hasonló képpen a' közelébb költ 22-dik Kurir első lapján atólról fel felé számlálván, a' 4-dik sorban, ezen saót, *Bétsi*, ki kell hagyni.

P. B.

